

Remissvar

Dnr 2024-348

2024-09-02

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Förlängning och nedtrappning av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget

S2024/01510

Konjunkturinstitutet har lämnat flera remissvar rörande tidigare tillfälliga förlängningar av tilläggsbidraget inom bostadsbidraget. I S2023/02496 betonade Konjunkturinstitutet att förslaget är en relativt träffsäker åtgärd för att ekonomiskt stödja barnfamiljer med låga inkomster i en situation med kraftigt höjda priser. Samtidigt har Konjunkturinstitutet efterfrågat en tydligare problematisering kring grupper med låga inkomster som inte kompenseras för den senaste tidens prishöjningar och hur en förlängning av det tillfälliga tilläggsbidraget ska ses utifrån detta perspektiv. Detta berör bland annat barnfamiljer med försörjningsstöd givet att deras försörjningsstöd minskar i samma grad som tilläggsbidraget. Konjunkturinstitutet har även tidigare efterfrågat en mer långsiktigt motiverad syn på ekonomisk kompensation i tider då inflationen faller tillbaka men prisnivån förblir hög.

Synpunkterna nedan är samma allmänna synpunkter som i Konjunkturinstitutets remissvar för S2024/00655 som lämnades under våren 2024. Nytt denna gång är att en nedtrappning sker av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer, vilket vi kommenterar i slutet av remissvaret.

DET TILLFÄLLIGA TILLÄGGSBIDRAGET FÖRSVÅRAR HUSHÅLLENS PLANERING

Givet att det har funnits ett tillfälligt tilläggsbidrag så gott som oavbrutet sedan 2020 så kan frågan resas om inte detta tilläggsbidrag i praktiken har blivit permanent. Individer fattar, allt annat lika, bättre ekonomiska beslut om de har mer information. Eftersom tilläggsbidraget måste förlängas när aktuell period är slut så skapas en osäkerhet vilket försvårar hushållens planering.

REALLÖNERNA KOMMER INTE ÅTERHÄMTA SIG UNDER FÖRSTA HALVÅRET 2025

På sidorna 9–10 i promemorian förs, som motivering till att tilläggsbidraget är tillfälligt, ett resonemang att behovet att kompensera för hög inflation minskar framöver i och med att reallönerna kommer att börja stiga. Enligt Konjunkturinstitutets bedömning kommer dock reallönerna (beräknade utifrån KPIF) att ha återhämtat sig först 2027.¹ Enligt sidan 13 i promemorian så har vidare enbart 53 procent av individerna i den aktuella gruppen löneinkomst som huvudsaklig försörjning, vilket innebär att reallöneökningar framöver inte kommer alla till del.

¹ Enligt Konjunkturläget juni 2024 från Konjunkturinstitutet.

BOSTADSBIDRAGET SÖKS INTE ALLTID AV DE SOM HAR RÄTT TILL DET

I Försäkringskassans senaste utgiftsprognos från juli 2024 påpekas att utgifterna för bostadsbidrag och antalet barnhushåll med bostadsbidrag har fallit sedan 2020. Denna utveckling är förvånande givet det makroekonomiska läget. Givet den högre prisnivån och den nuvarande lågkonjunkturen så borde vi förvänta oss att fler söker bostadsbidrag. Det är oklart varför så inte sker.²

En förklaring kan vara att hushåll i möjligaste mån vill undvika risken att behöva betala tillbaka pengar i svåra ekonomiska tider givet att bostadsbidraget betalas ut i förskott. Just tilläggsbidraget inom bostadsbidraget påverkas enligt förslaget inte av den slutgiltiga avstämningen hos Försäkringskassan men givet att tilläggsbidraget lämnas till de som har rätt till bostadsbidrag så behöver individer söka bostadsbidrag för att även få rätt till tilläggsbidraget. Om individer inte söker bostadsbidrag alls så uppnår inte förslaget fullt ut sitt syfte att stötta barnfamiljer med små ekonomiska marginaler.

NEDTRAPPNING AV DE TILLFÄLLIGA TILLÄGGSBIDRAGET

Konjunkturinstitutet har inga åsikter rörande den faktiska nivån i bostadsbidraget eller nivån i det tillfälliga tilläggsbidraget. Promemorian argumenterar att en nedtrappning nu bör ske till följd av förbättrade konjunkturutsikter samt reallöneökningar. Som vi ovan har konstaterat dröjer det emellertid till 2027 innan reallönerna (enligt KPIF) är återställda. Detta berör dock inte den relativt stora grupp som inte erhåller löneinkomster, men som är berättigade till bostadsbidrag. Vidare kommer prisnivån fortsatt vara hög och Konjunkturinstitutet förväntar sig inte fallande priser.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Albin Kainelainen. Föredragande har varit Linuz Aggeborn. I den slutliga handläggningen av remissvaret har också Anton Sundberg deltagit.

Albin Kainelainen
Generaldirektör

² Försäkringskassan (2024). "Utgiftsprognos för budgetåren 2024-2027", Juli 2024. FK 2024/001034. Sid 145.